

Kodex kanonického práva ohledně exorcismu uvádí:

„Kán. 1172, § 1: Nikdo nemůže pronést ve shodě s právem zařikávání (exorcismus) nad posedlými, jestliže neobdržel od místního ordináře zvláštní a výslovné dovolení.

§ 2: Toto dovolení nechť ordinář dá jen knězi osvědčenému zbožností, učeností, rozvahou a bezúhonným životem.“

Příčemž místním ordinářem je u nás vždy místní biskup.

Italští biskupové v úvodu k Ritu exorcismů vybízejí k velké opatrnosti v případě fyzických či psychických problémů:

„Dojde-li k psychickým či fyzickým problémům, které je těžké správně vyložit, kněz nepřikročí k ritu velkého exorcismu, ale přijme trpící osoby s láskou, svěří je Pánu a vyzve je, aby používaly modlitby, které Rituál exorcismů uvádí v dodatku pro osobní použití.“

Katechismus katolické církve vysvětluje rozdíl mezi velkým a jednoduchým exorcismem takto:

„Když církev veřejně a s autoritou prosí ve jménu Ježíše Krista, aby byla některá osoba nebo předmět chráněn proti vlivu zlého ducha a vymaněn z jeho poroby, mluví se o exorcismu. Ježíš jej prováděl (Mk 1,25–26); od něho také církev má moc a úkol vymítat zlé duchy. Jednoduchý exorcismus se provádí během slavení křtu. Slavný exorcismus, nazývaný ‚velký exorcismus‘, může provádět jen kněz s dovolením biskupa. Je třeba při tom postupovat prozíravě a přesně dodržovat stanovené předpisy církve. Exorcismus je zaměřen na vymítání zlých duchů nebo vymanění z ďábelského vlivu, a to skrze duchovní pravomoc, kterou Ježíš svěřil své církvi. Velmi odlišný je případ nemocí, především psychických, jejichž léčení náleží do oblasti lékařské vědy. Dříve, než se přikročí k exorcismu, je tedy důležité se přesvědčit, zda se jedná o přítomnost zlého ducha nebo jen o nemoc.“ (Katechismus, 1673)

Je dobré si všimnout, že s jednoduchým exorcismem se počítá jen v těch případech, kdy se jedná o slavení křtu.

Samotný Ritus exorcismů sleduje stejnou linii a zdůrazňuje posvátnou moc křtu samotného:

„Ve velmi staré a nepřerušené tradici církev uspořádala průběh křesťanské iniciace způsobem, který jasně vyjadřuje a dává účinnost začít duchovní boj proti ďáblově moci (srov. Ef 6,12). Exorcismy, které se jednoduchou formou vykonávají na vyvolených během katechumenátu, neboli menší exorcismy, jsou modlitby, v nichž církev prosí, aby si uvědomili tajemství Krista, který osvobozuje od hříchu, a byli osvobozeni od důsledků hříchu a od ďábelského vlivu, aby byli posíleni na své duchovní cestě a aby otevřeli své srdce a přijali milost Spasitele. Při slavení křtu se pak křtěnci zříkají ďábla i všeho, co činí a co působí, a proti němu stavějí svou víru v Trojjediného Boha. I při křtu dětí se používají modlitby exorcismu, v nichž prosíme, aby byly děti chráněny před svody světa a při svém boji proti nástrahám ďáblovým, a aby byly na své životní cestě posíleny milostí Kristovou. Skrze křest je člověk znovu zrozený a má účast na vítězství Kristově nad ďáblem a nad hříchem a přechází ze stavu, ve kterém se zrodil syn Adamův, do stavu milosti adoptivního dítěte Božího díky druhému Adamovi, Ježíši Kristu. Tak se člověku dostává osvobození od otroctví hříchu v síle oné svobody, kterou nás Kristus osvobodil (srov. Gal 5,1).“ (Ritus exorcismů, 8)

Ritus však realisticky počítá i s tím, že budeme muset čelit silám zla, a zdůrazňuje, že musíme

bojovat silou víry:

„Věřící, i když jsou znovuzrození v Kristu, zakoušejí nicméně pokušení světa – proto musejí bdít pomocí modlitby a střídmosti života, neboť jejich nepřítel ‚dábel obchází jako řvoucí lev a hledá, koho by pohltil‘ (1 Petr 5,8). Jemu musejí vzdorovat silou víry ‚podporováni silou Páně a jeho velkou mocí‘ (Ef 6,10) a podporováni modlitbou církve, s níž prosíme, aby její děti byly chráněny před každým zmatkem. Z milosti svátostí – a zvláště z častého slavení svátosti smíření – získávají sílu k tomu, aby dosáhli plné svobody dětí Božích (srov. Řím 8,21).“ (Ritus exorcismů, 9)

Ritus se však také zmiňuje o možných kletbách či kouzlech a v těchto případech klade na exorcistu tyto požadavky:

„Ať umí dobře rozlišovat případy ďábelské agrese od těch, které vyplývají z jisté důvěřivosti, jež i některé z věřících ponouká k tomu, aby se považovali za předmět zlořečení, kouzel či kleteb, které někdo seslal na ně nebo na jejich příbuzné či na jejich majetek. Ať jim neodpírá duchovní pomoc, ale ať se naprosto vyhne tomu, aby použil exorcismu. Může se s nimi pomodlit nebo se pomodlit za ně nějaké vhodné modlitby, aby znovu našli Boží pokoj. Duchovní pomoc se nesmí odmítnout ani věřícím, kterých se přímo nezmocnil Zlý, ale musejí snášet jeho pokušení a jsou rozhodnutí zůstat věrní Pánu Ježíši a evangeliu. To může udělat i kněz, který není exorcista, nebo i jáhen za použití vhodných modliteb a proseb.“ (Ritus exorcismů, 15)

Vhodnými modlitbami a prosbami však zcela jasně nejsou míněny modlitby na způsob exorcismu, kdy se výslovně poroučí zlým duchům. Ani tyto případy nejsou podle rituálu místem působnosti laiků.

Je však velmi zajímavé, že v Rituálu exorcismů nejsou uvedeny žádné modlitby pro „osvobození osob“ – ty mají dle rituálu vést svůj duchovní boj s podporou církve (tak, jak to nacházíme i v životech svatých). V dodatku I však jsou uvedeny modlitby pro osvobození věcí a míst, které nebudu uvádět, neboť jim předcházejí tyto pokyny:

„Přítomnost ďábla a dalších démonů se projevuje a zkonkrétňuje nejen v případě osob, které jsou pokoušeny nebo posedlé, ale také když se věci nebo místa stávají nějakým způsobem předmětem ďábelského působení, jak tomu může být i při různých způsobech nepřátelství vůči církvi či při pronásledování církve. Jestliže ve zvláštních případech diecézní biskup považuje za vhodné svolat věřící, aby se pod vedením modlili, mohou se k tomuto účelu použít vybrané prvky z těch, které jsou zde nabízeny.“

Jak vidno, i tyto případy má vždy zvážit místní biskup a bez jeho svolení není radno se do něčeho podobného pouštět. Mnohem bezpečnější by totiž bylo jít dráždit tyranosaura, než se pouštět do svévolného boje se zlými duchy.